

Výroční (Průběžná) zpráva k projektu specifického výzkumu na rok 2015

zakázka č. 2119

Název projektu: Úroveň výuky tělesné výchovy žáků se zrakovým postižením ve školách běžného typu v ČR

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: PhDr. Kamila Růžičková. Ph.D.

Studenti doktorského studia na PdF UHK: -----

Student magisterského studia na PdF UHK: Kateřina Růžičková, ID: 260547334163; RČ: 915617/3268; č. účtu: 209809820/0600; studijní obor: M-7503

Školitelé doktorandů: -----

Další výzkumní pracovníci: -----

Celková částka přidělené dotace: 58.500 Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu:

Cílem výzkumného šetření bylo zmapovat aktuální stav kvality výuky předmětu tělesná výchova ve školách běžného typu, ve kterých jsou integrováni žáci s těžším stupněm zrakového postižení. Konkrétně se jednalo o posouzení níže uvedených kritérií:

- úroveň zapojení žáka do výuky TV;
- úroveň kompetencí pedagogů v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- úroveň poskytování podpůrných opatření při výuce TV;
- rizika plnohodnotného vzdělávání integrovaných žáků se ZP v předmětu PE.

K ověření byl využit kvantitativní výzkumný design. Pro získání informací byly osloveny základní školy, které vzdělávají žáky se zrakovým postižením a dále odborníci ze Speciálně pedagogických center. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 108 respondentů z toho 82 (75.93 %) žen a 26 (24.07 %) mužů. Mezi dotázanými byli pedagogové všech věkových skupin. Výzkumný soubor sledovaných žáků se zrakovým postižením představoval 153 jedinců. 91 z nich navštěvuje první stupeň a 62 druhý stupeň základního vzdělávání. Dále byly dotazníky distribuovány pracovníkům SPC ve všech 14 regionech ČR.

Za základní výsledky lze považovat:

Odpovídající úroveň zapojení v předmětu tělesná výchova byla potvrzena v 50.33 % škol. 45.44 % žáků se sice účastní výuky, ale podpůrná opatření nejsou uplatňována vyčerpávajícím způsobem. 3.93 % žáků je z výuky PE osvobozeno a neúčastní se jí. Podle odborníků SPC je dostatečně zapojováno do skupinové výuky PE 52.96 %.

Speciální podpůrné metody a strategie využívá 86.12 % pedagogů. Sportovně kompenzační pomůcky využívá 50.00 % pedagogů. Speciální úpravy tělocvičen a dalších prostor využívá pouze 6 (5.56 %) vyučujících a 102 (94.44 %) je nevyužívá.

Dostatečný přehled o dokumentaci žáka a znalost omezení a kontraindikací pro účast v předmětu TV prokázalo 75.00 % vyučujících. 25.00 % vyučujících nebylo o podmínkách a omezení žáka dostatečně informováno.

Mimoto výzkum ukázal řadu zajímavých vztahů, které současnou situaci v praxi ovlivňují a mohou se stát cennými vodítky pro další vývoj. Zvýšenou pozornost zasluhuje názor 75 % odborníků, že trend

počtu žáků se ZP, kteří se aktivně účastní výuky předmětu PE, má klesající tendenci. Uvedené tvrzení však vyžaduje další výzkumné ověření. Za hlavní rizika vzdělávání integrovaných žáků se ZP v předmětu PE vyučující i odborníci považují *vysoký počet žáků ve třídě* (38.89 %) a *nedostatek asistentů pedagoga* (51.51 %). Nedostatek speciálních kompenzačních pomůcek a úprav prostředí uvedlo 36.11 % vyučujících. Vybavení pomůckami považuje za nedostatečné také 36.36 % odborníků, a to zejména, jedná-li se o nevidomého žáka. Za další riziko lze považovat *nedostatečnou odbornou způsobilost*, kterou sebekriticky přiznalo 25.00 % pedagogů. Naproti tomu odborníci považují za nedostatečně kompetentních dokonce 39.51 % vyučujících. V nezájmu rodičů o účast žáka se ZP v předmětu PE vidí problém 9.26 % vyučujících. Odborníci dále považují za riziko negativní přístup samotného žáka (33,33 %), nezájem vyučujícího nebo negativní přístup školy (15.76 %). Další rizikovou oblast představuje *velmi nízká míra vzdělávání pedagogů*, kteří vyučují žáky se ZP. Vyučující nejsou dostatečně vzděláváni, což se projevuje mimo jiné v nízké úrovni využívaných podpůrných opatření. *Podle názoru pracovníků SPC prokazuje zájem o odborné konzultace pouze 29.17 % vyučujících.*

V současné době je vzdělávána převážná většina žáků se zrakovým postižením v integrované formě. Evaluace úrovně vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je nanejvýš důležitá, a to zvláště v současné situaci probíhající revize systému podpůrných opatření. Výsledky těchto výzkumů se stanou východiskem pro sledování vývoje kvality vzdělávání dle nových legislativních norem daných vyhláškou 16 školského zákona. Výzkumy zaměřené na úroveň výuky tělesné výchovy v ČR dosud nebyly v ČR realizovány.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Výsledky výzkumu byly prezentovány na „6TH WORLD CONFERENCE ON LEARNING, TEACHING AND EDUCATIONAL LEADERSHIP (WCLTA-2015)“ 29. -31. Října 2015 s názvem „The level of inclusion for students with visual impairment in the Czech Republic“. Dále byly výsledky šetření zpracovány do publikačního výstupu, který bude zařazen do periodika „Global journal on Social Sciences and Humanities“ (lze získat z databáze ScienceDirect a bude předloženo ERIC, EBSCO, SCOPUS and THOMSON REUTERS). Uvedená publikace zatím nebyla zveřejněna, tudíž nemohla být zadána do OBD. V případě nezařazení výše uvedených výstupů do RIV bude řešitel usilovat o uveřejnění výsledků v odborném periodiku E-pedagogium (ISSN 1213-7499).

Přehled realizovaných výdajů:

a) osobní náklady (mzdy, odměny, odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění, tvorba sociálního fondu, dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti) a jejich stručné zdůvodnění – **celkem: 4958,04 Kč.**

Odměna řešitele byla stanovena na 3.700,- Kč. Zákonné zdravotní pojištění: 333,04 Kč a sociální pojištění 1258,- Kč. Odůvodnění: příprava, zpracování, prezentace a zodpovědnost a práce spojená s vydáním článku.

b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění – mimořádné stipendium – **celkem 8.000,- Kč.**

Studentce bylo přiznáno mimořádné stipendium ve výši 8.000,- Kč. Odůvodnění: získávání a zpracování dat.

c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, nehmotného majetku – software, kancelářské potřeby, ostatní materiál) a jejich stručné zdůvodnění. Pro realizaci bylo nezbytné pořízení zařízení v hodnotě **celkem 17.224,- Kč.**

d) další náklady (služby, jiné výdaje) a jejich stručné zdůvodnění – **celkem: 19.172,60 Kč.**

Konferenční poplatek 9.506,- Kč představoval podmínku pro uveřejnění výsledků výzkumu a zveřejnění textu. Překlad publikačního výstupu a posteru do anglického jazyka: 6.000,- Kč zajistil potřebnou korektnost odborného textu.

Dalším nákladem bylo ubytování a stravování, což činilo 3666,60 Kč.

e) náklady nebo výdaje na služby jejich stručné zdůvodnění : --

f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK: **celkem 616,53,- Kč.** Kurzové ztráty činily: 441,53 Kč. Cestovní pojištění: 176,00 Kč a jiné ostatní náklady: 0,40 Kč.

g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění: **celkem 8.514,- Kč.** Částka zahrnuje náklady na konferenci

Celkem bylo vyčerpáno 58.501,31 Kč. Veškeré uvedené náklady byly podmínkou pro zveřejnění příspěvku a textu ve výstupu s vazbou na RIV.

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačního výstupu – dosud není – je přiložen přijatý abstrakt s příslibem vydání díla
- b) výpis z OBD – prozatím není
- c) „Výsledovka“ z EIS Magion – vyúčtování dotace

Datum: 30. 12. 2015

Podpis odpovědného řešitele